

Onderzoek en innovatie ten dienste van Brussel en de Brusselaars

Onderzoek en innovatie ten dienste van Brussel en de Brusselaars

Innoviris, de Brusselse administratie ten dienste van onderzoek en innovatie

Innoviris is het Brusselse Instituut voor wetenschappelijk onderzoek. Het heeft als opdracht om onderzoek, ontwikkeling en innovatie te ondersteunen en te stimuleren in en voor Brussel, via de financiering van innovatieve projecten die uitgevoerd worden door ondernemingen, onderzoeksorganisaties en non-profitorganisaties.

Dankzij de 52 miljoen euro aan subsidies die in 2017 werden toegekend, bevestigt Innoviris zijn rol van belangrijke speler in het Brusselse socio-economische netwerk. Vandaag de dag kunnen we rekenen op een actief ecosysteem dat weet wanneer en hoe het beroep kan doen op onze diensten.

Innoviris in drie getallen (2017):

Een budget van meer dan **52 miljoen euro**

393 toegekende subsidies

178 verschillende begunstigden:

80
ondernemingen

77
non-profitorganisaties

21
onderzoeksorganisaties

1. Brussel, kennisregio?

In het kader van de huidige Europa 2020-strategie heeft de Europese Unie zichzelf enkele concrete doelen gesteld op vlak van tewerkstelling, onderzoek en innovatie, klimaatverandering, alternatieve energie, onderwijs en de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting. Die doelstellingen werden vervolgens voor elke lidstaat apart op maat gedefinieerd. **De ondersteuning van onderzoek en innovatie wordt daarbij beschouwd als een precursor van lokale groei en tewerkstelling en als een belangrijke factor om tegemoet te komen aan grote maatschappelijke uitdagingen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onderschrijft die zienswijze, heeft alle troeven in handen om een echte kennisregio te zijn en stelt alles in het werk om zijn positie verder uit te bouwen.**

Brussel telt bijna 108.000 studenten in 51 instellingen voor hoger onderwijs¹. Het Gewest telt meer studenten en instellingen voor hoger onderwijs dan eender welke Belgische stad. Meer dan vier op de tien personen (van 25 tot 64 jaar oud) behaalden een diploma hoger onderwijs². De bruto binnenlandse uitgaven voor O&O, uitgedrukt als een percentage van het Brusselse bbp, zijn sinds 2010³ elk jaar gestegen tot 1,81%. Dat is meer dan 1.100 euro per inwoner (bijna het dubbele van het Europese gemiddelde en veel hoger dan in Vlaanderen en Wallonië).

- 1 Bron: BISA op basis van de gegevens van de Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap, ULB, UCL, USL-B, VUB, KUL en Koninklijke Militaire School.
- 2 Eurostat, gewestelijke statistieken van wetenschap en technologie
- 3 BISA, 2016. Onderzoek en Ontwikkeling in Brussel: wie financiert deze activiteiten en waar worden ze uitgevoerd? Focus nr. 12, Brussel..

Het Gewestelijk Innovatieplan 2016-2020 (GIP)

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering keurde het GIP goed in juli 2016. Dat plan moet van Brussel de innovatiehoofdstad maken. Vanuit dat perspectief heeft Brussel ervoor gekozen om via dit plan zijn **strategie van intelligente specialisatie** verder uit te bouwen: de lokale krachten versterken en ondersteunen. Het GIP dient als referentiekader voor het onderzoeks- en innovatiebeleid en is een **hefboom voor socio-economische ontwikkeling om het welzijn van de Brusselaars te verbeteren**. Het plan is opgebouwd rond vier pijlers:

- > De innovatieketen verbeteren.
- > Nieuwe vormen van innovatie en nieuwe actoren uit OOI ondersteunen.
- > De communicatie en sensibilisering rond OOI verbeteren.
- > Zorgen voor een brede, participatieve en doeltreffende uitvoering van het GIP.

In het plan wordt bijzondere aandacht besteed aan **drie strategische activiteitsdomeinen** die de sterktes van het Gewest weerspiegelen:

- > **Gezondheid** - gepersonaliseerde geneeskunde
- > **Milieu** - groene economie
- > **ICT** - digitale economie

Tussen 2014 en 2018 was **meer dan 50% van de dossiers die ingediend werden in het kader van de industriële programma's van Innoviris afkomstig uit de informaticasector** in de brede zin van het woord. Ongeveer **13% was afkomstig uit de sector van de gezondheid en medische technologie en 12% uit de sector van de chemie, materialen en energie**. Voor de strategische onderzoeksprogramma's behelsde **25% van de (gefinancierde) programma's de sectoren gezondheid en biologie en 10% energie en industrie**. Dergelijke cijfers zijn een goede weerspiegeling van de geïdentificeerde sterktes van het Brussels ecosysteem.

Over het algemeen is de implementering van het plan op de goede weg. Met iets minder dan twee jaar te gaan zijn **38 van de 45 acties (meer dan 80%) al operationeel of staan ze op het punt geïmplementeerd te worden**. Een bijhorende lijst met indicatoren, de zogenaamde boordtabel, geeft een kwantitatieve indicatie van de vooruitgang van iedere actie.

2. Focus op onderzoek & innovatie

De investering in het hoger onderwijs, maar ook in onderzoek, ontwikkeling en innovatie (OOI) draagt bij tot de kennisproductie. Die kennis draagt op haar beurt weer bij tot de economische, sociale en ecologische ontwikkeling van het Gewest.

Met **onderzoek en ontwikkeling (O&O)** bedoelen we alle activiteiten die erop gericht zijn om kennis te produceren en die kennis te gebruiken in nieuwe toepassingen. **Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de bevoegdheid om alle soorten O&O te financieren, voor zover dat onderzoek rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met een gewestelijke bevoegdheid**. Dat betekent dat **het Gewest de vrijheid heeft om te kiezen voor een brede visie op innovatie en zo de waarde van kennisproductie kan maximaliseren voor Brussel en de Brusselaars**.

Een paar voorbeelden?

Op vlak van **gezondheid** zou het Gewest een Brusselse onderneming kunnen financieren die een digitale monitoringtool ontwikkelt voor ouderen die herstellen na een operatie.

Op vlak van **onderwijs** kan het Gewest een project financieren als het verband houdt met beleid dat afhangt van gewestelijke bevoegdheden, zoals tewerkstellingsbeleid, economisch beleid, ruimtelijke ordening, enz.

Innovatie is een proces dat erop gericht is om een nieuw product, proces of een nieuwe dienst of organisatie te creëren of te verbeteren (met uitzondering van onderzoek en commercialisering). **Het Gewest is rechtstreeks bevoegd om het innovatiebeleid te financieren, wat het via Innoviris ook doet**.

Enkele projecten

Audi produceert sinds 2018 de elektrische wagen e-tron in Brussel. Het Brussels Gewest ondersteunt de experimentele ontwikkeling van de laatste belangrijke elementen van de batterij van die wagen. Dankzij die investering kan Audi Brussels ook na 2018 (einddatum van de productie van de Audi A1 in Audi Brussels) hetzelfde aantal werknemers aan het werk houden, zo een 2.500 mensen. Als de nieuwe auto een succes blijkt zal de fabriek ook kunnen overschakelen op 3 ploegen per dag in de plaats van 2 ploegen nu, wat een opportuniteit betekent op vlak van tewerkstelling.

Cowboy is een Brusselse onderneming die een innovatieve elektrische fiets ontwikkelde, produceerde en op de markt bracht. De fiets maakt gebruik van technologieën zoals het Internet of Things (IoT) om de ervaring van de fietser te verbeteren. Het project reikt niet alleen een slimme mobiliteitsoplossing aan, het is ook bijzonder omdat het voortvloeit uit de samenwerking met een andere Brusselse onderneming.

Monizze hoort bij de vijftig snelst groeiende tech-ondernemingen van 2018. Monizze biedt een geïntegreerde oplossing waarmee het krediet van maaltijdcheques, eco- en cadeaucheques op één en dezelfde kaart verzameld kunnen worden. De steun van Innoviris maakte de ontwikkeling van die oplossing mogelijk.

Ook de individuele Brusselse burgers zelf kunnen onderzoekers worden, met Brussel als hun laboratorium. Co-creatie zien we vandaag terug in meer dan zestien projecten die Brusselaars en Brusselse universiteiten, verenigingen en ondernemingen samenbrengen om innovatieve oplossingen te onderzoeken en te testen. Zo kunnen ze hun stad meer veerkracht geven tegen de maatschappelijke uitdagingen waar ze voor staan. **Het project Phosphore**, bijvoorbeeld, brengt burgers, onderzoekers en ondernemingen samen om de afvalophaling en -herwaardering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verbeteren.

3. Waarom onderzoek & innovatie ondersteunen?

> Om jobs en economische activiteiten te creëren

Een recent onderzoek van de Europese Commissie toont aan dat onderzoek en innovatie sleutelfactoren zijn voor **productiviteit** en **economische groei**: twee derde van de Europese groei tussen 1995 en 2007 is te danken aan die activiteiten in de brede zin en OOI deed de Europese productiviteit met 15% stijgen.

Innoviris gaf recent opdracht aan een Brusselse universiteit om een uitgebreide wetenschappelijke studie uit te voeren naar de effecten van de specifieke OOI-activiteiten in het Brussels Gewest. Gemiddeld schat men dat een investering **van € 1.000.000** in projecten het mogelijk maakt om 7,8 jobs rechtstreeks te financieren in die projecten. Het onrechtstreekse effect gaat nog veel verder. Bijkomend wordt er namelijk **meer dan twee miljoen euro** gegenereerd (toegevoegde waarde en inkomsten) en worden er **11 nieuwe jobs** gecreëerd.

> Om de uitdagingen van morgen het hoofd te kunnen bieden

De digitale industrie 4.0, de snelle ontwikkelingen op vlak van artificiële intelligentie en *machine learning*, de automatisering van de economie en de ontwikkeling van innovatieve farmaceutische en biologische technologieën zijn allemaal evoluties die samenlevingen en steden ingrijpend veranderen. Hoewel ze nieuwe oplossingen bieden voor stedelijke uitdagingen zijn hun langetermijneffecten vaak onzeker, wat dan weer nieuwe uitdagingen creëert, bijvoorbeeld op vlak van automatisering, uberisatie, enz.

Het Gewest moet daarom continu investeren in OOI om niet aan de zijlijn te blijven staan. Innoviris moet zich daarbij blijven richten op de ondersteuning van die OOI-activiteiten die een economische, maatschappelijke, duurzame en inclusieve impact hebben, zonder de grote Brusselse maatschappelijke uitdagingen uit het oog te verliezen.

Zo lanceerde Innoviris bijvoorbeeld twee parallelle projectoproepen over twee complementaire aspecten van artificiële intelligentie. De eerste was gericht op samenwerkingen tussen academische en industriële actoren, in het bijzonder start-ups, om innovatieve commerciële kansen te creëren voor transport, diensten aan huis, gezondheid, onderwijs en veiligheid. Met de tweede oproep wou Innoviris de impact analyseren die artificiële intelligentie, digitalisering en automatisering hebben op de maatschappij.

Innoviris ondersteunt ook **onderzoek naar andere typisch Brusselse uitdagingen**, zoals de scheefgroei tussen vraag en aanbod naar werk, het beheer van milieugerelateerde gezondheidsrisico's of hoe kwetsbare groepen

die tot hiertoe niet of niet voldoende zichtbaar waren in Brussel wel zichtbaar kunnen gemaakt worden voor beleidsmakers.

Een voorbeeld?

Het project 'L'accessibilité des quartiers bruxellois en transport public' onderzoekt **hoe verbonden de verschillende Brusselse buurten zijn via het openbaar vervoer**. De bereikbaarheid van de Brusselse buurten wordt gemeten aan de hand van de reistijd naar de gewestelijke activiteitencentra met het openbaar vervoer tijdens de ochtendspits. De MIVB en Brussel Mobiliteit werkten nauw samen in dit project als peters of mentoren, zodat ze de projectresultaten meteen in concrete acties konden omzetten.

> Om OOI toegankelijker te maken ten bate van iedereen

Vanuit een democratisch standpunt is het logisch dat de resultaten uit onderzoek en innovatie die voortvloeien uit publieke financiering - en dus betaald worden door de burger - terugvloeien naar de maatschappij.

Living labs en co-creatieprojecten betrekken verschillende actoren rechtstreeks in het onderzoek, ook burgers. Die labs maken het bijvoorbeeld mogelijk om innovaties uit te testen met eindgebruikers in een realistische omgeving. In diezelfde logica wordt de methodologie van burgerwetenschap ook steeds vaker toegepast: burgers verzamelen zelf gegevens en dragen bij aan de onderzoeksactiviteiten met de onderzoekers. Het Brussels Gewest moet die dynamiek blijvend ondersteunen.

Innoviris zet zich ook actief in voor de creatie van een gewestelijke open science-dynamiek. Dankzij vrije toegang tot resultaten wordt wetenschappelijk onderzoek immers transparanter voor de belastingbetalers, die het financieren, en wordt beleidsvoering op basis van feitenmateriaal gefaciliteerd. Onderzoekers krijgen zo tevens zelf de kans om hun onderzoek naar buiten te brengen en breder te verspreiden.

> Om het bestuur efficiënter te maken

De overheid financiert onderzoek en innovatie, maar als het aankomt op de ontwikkeling van innovatieve oplossingen om haar werking en beleid efficiënter en doeltreffender te maken hinkt ze zelf vaak achterop. Vernieuwende big data-toepassingen maken het mogelijk om gemakkelijk met grote hoeveelheden data om te gaan, open API-systemen hebben een groot potentieel voor het verbeteren van de publieke digitale dienstverlening en digitale applicaties faciliteren het beheer van de workflow. Er is dus een waaier aan innovatieve oplossingen.

Innovatieve overheidsopdrachten kunnen een katalysator zijn om innovaties op maat te integreren bij de publieke sector. Ze maken het mogelijk om lokale actoren te versterken via overheidsopdrachten en tegelijk te verzekeren dat de publieke sector innovatieve oplossingen op maat krijgt.

4. Waarom moet de overheid onderzoek & innovatie in handen nemen?

> Om investeringen aan te moedigen

De laatste jaren heeft de snelle evolutie in wetenschap en technologie geleid tot een nieuwe manier van investeren in onderzoek en innovatie. In een competitief en onzeker economisch klimaat zijn private ondernemingen minder geneigd om riskante investeringen te doen. Vooral de economische return van zulke investeringen is niet altijd verzekerd, wat hun terughoudendheid verklaart.

In die context heeft de overheid de belangrijke taak om een veilige omgeving aan te bieden voor onderzoek en innovatie. De **overheidstussenkomst in OOI** maakt vooral het financiële risico voor ondernemingen kleiner zodat ze er sneller voor kiezen om te investeren. De overheid waakt erover dat er **voor de volledige maatschappij een return on investment is, door ondernemingen aan te sporen om te investeren. Die return ligt veel hoger dan bij privé-investeringen** (cf. supra voor een schatting van dat multiplicatoreffect).

Door een deel van de risico's te dekken en een aangepast kader aan te bieden spoort de overheid – in dit geval via Innoviris – bovendien ook andere actoren aan om te innoveren, bijvoorbeeld andere administraties, de non-profitsector, enz.

> Om uitwisselingen aan te moedigen

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onderscheidt zich door de grote diversiteit. Diezelfde diversiteit geldt voor de actoren die bijdragen aan OOI: de instellingen voor hoger onderwijs, namelijk universiteiten en hogescholen, de burgers of de ondernemingen, waaronder de kmo's, werden hierboven al vermeld maar ze zijn niet alleen. Ook de collectieve onderzoekscentra (SIRRIS, WTCB, enz.), universitaire ziekenhuizen, de non-profitactoren, overheidsadministraties en burgerverenigingen spelen een actieve rol.

Al die actoren samen en de relaties die ze onderhouden vormen het zogenaamde Brusselse **innovatie-ecosysteem**. Door de grote diversiteit in het aanbod van financiering, begeleiding, huisvesting en opleiding in Brussel is het nodig om **samenwerkingen en informatie-uitwisselingen aan te moedigen en de voorkeur te geven aan een transversale ecosystemische aanpak**.

De overheid speelt een heel belangrijke rol in de ontwikkeling van die aanpak. Daarom is een voortdurende transversale samenwerking met de andere Brusselse agentschappen en administraties zo belangrijk. Hub.brussels en finance.brussels zijn twee voorbeelden van spelers waar Innoviris in de dagelijkse praktijk mee samenwerkt.

De zogenaamde interfaces van de universiteiten en hogescholen, vaak ook **Tech Transfer Offices – TTO's** - of **Knowledge Transfer Offices – KTO's** – genoemd, spelen ook een centrale rol in het Brusselse innovatie-ecosysteem. Ze staan in voor de transversale ondersteuning van de onderzoekers die actief zijn in de instellingen voor hoger onderwijs, met het oog op de overdracht van kennis en technologie naar de niet-academische actoren en de economie en samenleving in haar geheel.

> Om een return te garanderen

Via een beleid op maat rond de OOI-overheidsmiddelen is het mogelijk om in zekere mate te garanderen dat die openbare investeringen het Gewest ten goede komen. We kunnen spreken over een return on investment die verder gaat dan een louter economische visie op de meerwaarde die ermee wordt gecreëerd, aangezien ook de cruciale sociale, maatschappelijke en ecologische aspecten voor Brussel in rekening worden gebracht.

Een paar voorbeelden?

Coopcity is een uitstekend voorbeeld van een initiatief dat gericht is op de ontwikkeling van een ecosysteem dat projecten van sociaal en coöperatief ondernemerschap promoot. Het centrum heeft een uitgebreid aanbod dat projectdragers helpt om hun ideeën concreet uit te werken en bestaande sociale ondernemingen helpt te groeien. Het centrum biedt aangepaste begeleidingsprogramma's, co-workingruimtes, toegang tot middelen voor sociale ondernemers, de ontwikkeling van een gemeenschap en een omgeving waarin samenwerking tussen de actoren van het sociaal ondernemerschap zich kan ontwikkelen.

De onderneming **Camel-IDS** is een spin-off van de VUB die werkt rond kankerbehandelingen. Camel-IDS kon sinds de oprichting in 2014 al drie keer genieten van de steun van Innoviris. Camel-IDS rondde onlangs ook een van de grootste fondsenwervingen ooit af voor een start-up in België en haalde zo maar liefst 37 miljoen euro op.

Innoviris werkt actief samen met **finance.brussels**, meer bepaald met het filiaal Brustart. In 2018 startten we een gezamenlijk initiatief op dat innovatieve start-ups bijstaat in de financiering van hun commerciële ontwikkeling en hen helpt om hun activiteiten op duurzame wijze te ontwikkelen.

5. Onze voorstellen

Vanuit de gedegen ervaring met onderzoek & innovatie die het Instituut de afgelopen 15 jaar heeft opgebouwd, formuleert Innoviris een aantal concrete voorstellen ter verbetering van het openbaar bestuur op vlak van onderzoek & innovatie. De voorstellen zijn erop gericht om de gunstige economische en maatschappelijke effecten van onderzoek en innovatie in Brussel te versterken.

De invloed van Brussel als innovatiehoofdstad versterken

Een van de prioriteiten voor de komende jaren is **Brussel promoten als innovatiehoofdstad en de troeven van het Gewest op vlak van innovatie zichtbaar maken**. Innoviris heeft de afgelopen jaren heel wat gepresteerd op vlak van de uitbouw van OOI-activiteiten. Dat moet voortgezet worden en het aanbod van Innoviris, zowel op vlak van financiering als OOI-promotie, moet breder bekend gemaakt worden om de aantrekkingskracht van Brussel te vergroten.

De uitstraling van Brussel als innovatiehoofdstad schuilt ook in het optimaal benutten van opportuniteiten op Europees en internationaal niveau, net als in de identificatie van good practices die het Gewest op de kaart kunnen zetten. Dat moet samengaan met een duidelijke positionering rond de dimensies waarmee Brussel als gewest naar buiten wil treden, zonder de Brusselse ecosystemische realiteit en behoeftes uit het oog te verliezen. Tot slot kan de strategie om Brussel als innovatiehoofdstad naar voren te schuiven niet slagen zonder netwerken te bouwen met andere Europese steden en regio's.

57% van de Brusselse ondernemingen met meer dan 10 werknemers doen aan innovatie.

In 2017 nam Innoviris deel aan 9 internationale programma's waarmee Brusselse actoren gefinancierd kunnen worden.

Voorstellen

- 1 **Evenementen organiseren om de reputatie van Brussel als innovatiehoofdstad te versterken** en actoren te mobiliseren (zoals [and&](#) in Leuven of [SuperNova](#) in Antwerpen).
- 2 Deelnemen aan **Europese wedstrijden** die innoverende steden in de schijnwerpers plaatsen zoals [The European Capital of Innovation Award](#).
- 3 Innovatieve projecten financieren via **Europese structurele fondsen**, in het bijzonder EFRO, in het kader van een intelligente specialisatiestrategie.
- 4 De **kansen op Europese financiering** benutten door Brusselse actoren aan te sporen om samen te werken met andere Europese actoren en daarbij de sterktes en de specificiteit van het Gewest aan te wenden (bijvoorbeeld: [JPI Urban Europe](#), [Eurostars](#), enz.).
- 5 De **samenwerking met Vlaanderen en Wallonië** op vlak van innovatie versterken. In dat kader moet er meer gefocust worden op het Brusselse hinterland om de Brusselse grootstedelijke gemeenschap te dynamiseren en samenwerkingen met belangrijke actoren in de Brusselse rand verder te ontwikkelen.
- 6 Via de uitbouw van een formeel informatie-uitwisselingsnetwerk en in samenwerking met de andere Brusselse instellingen kan het **transversaal beheer van de Europese relaties** verbeteren, zodat de posities van het Gewest beter kunnen worden gecoördineerd.
- 7 De kansen blijven benutten van de **Europese netwerken voor de uitwisseling van good practices**, zoals [URBACT](#) of [TAFTIE](#), waar Innoviris deel van uitmaakt.

Financieringstools aangepast aan het Brusselse publiek en met een gewestelijke return

Innoviris heeft een brede waaier aan steunprogramma's voor ondernemingen, onderzoeksorganisaties en non-profitorganisaties. Die waaier werd onlangs nog uitgebreid door de goedkeuring van twee nieuwe ordonnanties en de bijhorende uitvoeringsbesluiten.

Zo goed als alle steun die Innoviris biedt neemt de vorm aan van niet-terugvorderbare subsidies. Dat soort tussenkomst is gerechtvaardigd voor projecten die van nature uit riskant zijn of die betrekking hebben op de hele maatschappij en zonder die middelen niet mogelijk zouden zijn. Bepaalde van die projecten leiden tot economische successen. Bij succesverhalen stelt Innoviris voor om **meer gewestelijke mechanismes te ontwikkelen en zo een return voor Brussel te garanderen**.

Dat geldt in het bijzonder voor ondernemingen die financiering krijgen van het Gewest in hun ontwikkelingsfase en daarna wegtrekken uit Brussel, bijvoorbeeld door een gebrek aan ruimte.

Het budget van Innoviris klon van **32 miljoen euro** in 2014 naar **52 miljoen euro** in 2017.

In dezelfde periode nam het aantal toegekende subsidies toe van **198** tot **393**.

Voorstellen

8 De stabiliteit verzekeren van de **structuur die ondernemingen ondersteunt** en wel op drie vlakken (namelijk begeleiding, financiering en huisvesting) om er zo voor te zorgen dat het aanbod aan diensten voor de begunstigen duidelijk is en dat de onafhankelijkheid tussen de verschillende diensten gewaarborgd is.

9 De samenwerking met andere openbare financieringsinstellingen zoals finance.brussels vergemakkelijken om een **coherente financieringsstrategie** te ontwikkelen. In dat kader moet het ook makkelijker worden om uitwisselingen te hebben over de dossiers.

10 Zorgen voor stabiele **financieringstools** voor onderzoek en innovatie zodat de mogelijke begunstigen ze beter begrijpen. In dat kader eventueel ook **enkele van de programma's van Innoviris groeperen** in functie van hun doelstellingen of doelpubliek om er zo voor te zorgen dat het aanbod beter te overzien valt. Het aanbod aan **onderzoeks- en innovatieprogramma's moet logisch opgebouwd zijn**.

11 Ervoor zorgen dat de acties die Innoviris opzet duurzaam kunnen voortgezet worden door daarvoor budget te voorzien, maar ook door de initiatieven die beschreven worden in de nieuwe ordonnanties, zoals de **innovatieclusters** en de **onderzoeksinfrastructuur**, operationeel te maken.

12 De steun voor onderzoek en innovatie gericht op Brusselse bedrijven gebruiken om **bepaalde maatschappelijke projecten te ondersteunen in de overgang naar een duurzaam economisch model**.

13 Financieringstools ontwikkelen waarmee **het Gewest systematisch een inbreng kan hebben in veelbelovende projecten** en wel rechtstreeks, via Innoviris of andere actoren zoals finance.brussels (via Bruseed, bijvoorbeeld).

Een moderne aanpak van onderzoek en innovatie verdedigen

We willen graag alle kansen die het huidige wettelijk kader biedt benutten, maar ook buiten dat kader **nadenken over aanpak en doelgroepen, steeds ten bate van het Gewest en de Brusselaars**. Die vernieuwde visie wordt in praktijk gebracht door het huidige aanbod aan steunprogramma's kritisch te evalueren en door rekening te houden met de behoeftes van de actoren op het terrein en de valorisatie van de ondersteunde projecten. Een hoofddoel van die visie is om beter te anticiperen op de uitdagingen voor het Gewest. Ze moet dan ook gestoeld zijn op een gedegen terreinkennis, de behoeftes en de uitvoeringsperimeter van de gewestelijke bevoegdheden. **De financieringsprogramma's van Innoviris spelen een sleutelrol in de versterking van het innovatiepotentieel in Brussel dankzij de thematieken die zo goed mogelijk afgestemd zijn op de gewestelijke beleidsprioriteiten en de socio-economische noden.**

In het kader van de co-creatieprogramma's die in 2017 rond stedelijke veerkracht werkten, gingen bijna 70 actoren samen op zoek naar oplossingen (onderzoeksorganisaties, verenigingen, ondernemingen, enz.).

Dankzij ons prospectief onderzoek kon in 2018 onderzoek gefinancierd worden in drie thematieken:

- > Artificiële intelligentie, digitalisering en automatisering
- > De compacte en groene stad
- > Het onzichtbare zichtbaar maken

Voorstellen

14 De thematieken van de financieringsprogramma's beter afstemmen op de belangrijkste doelstellingen van het openbaar beleid. De regering zou **onderzoeksprogramma's kunnen lanceren die afgestemd zijn op de ambitieuze doelstellingen van het regeerakkoord**, net zoals voor de opdrachten van het volgende kaderprogramma [Horizon Europe](#).

15 **Policy labs** oprichten waar nieuwe evidence based-methoden kunnen worden uitgetest en waar geëxperimenteerd kan worden met innovatieve vormen van openbaar beleid, zoals in het Innovation [Growth Lab](#) in het Verenigd Koninkrijk.

16 De **programma's van Innoviris blijven evalueren** om de effecten ervan aan te kunnen tonen. Zorgen voor een **duurzaam evaluatiekader voor de valorisatie en zelfs voor de impact** dat aangepast is aan elk programma, in functie van de ondersteunde projecten.

17 Een enkel proces hanteren om **de noden en competenties op vlak van onderzoek en innovatie in Brussel in kaart te brengen**. Innoviris stelt voor om te evolueren naar een globale raadpleging van alle actoren in het ecosysteem via spijsttechnologie (inclusief methodes van **crowd sourcing**). Op basis daarvan kunnen projectoproepen uitgewerkt worden die beantwoorden aan de geïdentificeerde verwachtingen en rekening houden met de capaciteiten en competenties van het Brusselse ecosysteem.

18 **Nieuwe thematieken opnemen in de acties van Innoviris** en daarbij niet vergeten dat het Gewest de bevoegdheid heeft om iedere soort onderzoek te financieren die verband houdt met een gewestelijke bevoegdheid, zelfs onrechtstreeks.

19 **Methodes van participatief onderzoek blijven stimuleren**, bijvoorbeeld co-creatie, living labs, fablabs... via specifieke programma's of via de klassieke financieringsprogramma's.

20 Samenwerkingen met **sociale en menswetenschappen (SMW), artistieke disciplines** en andere actoren aansporen in de gefinancierde projecten, en voorzien in hun goede opvolging. *Het programma [AUDACE](#) in Québec is daar een mooi voorbeeld van.*

21 Een echt **open science**-beleid ontwikkelen om ervoor te zorgen dat kennis die voortvloeit uit wetenschappelijk onderzoek en innovatie optimaal kan circuleren. Dat houdt onder andere een vrije toegang tot onderzoeksgegevens (open data, open code, open source, enz.) en publicaties (open access) in en vraagt om een duidelijk referentiesysteem voor resultaten die voortvloeien uit de financiering van Innoviris.

22 De Brusselse overheid aansporen om nieuwe, lokale en op maat gemaakte oplossingen te implementeren die helpen de overheidsuitdagingen van morgen het hoofd te bieden, in het bijzonder via **de innovatieve overheidsopdrachten. Innoviris zou de competenties voor de uitvoer en de begeleiding van innovatieve overheidsopdrachten kunnen centraliseren en als toekomstig gewestelijk competentiecentrum kunnen fungeren.**

23 Een **ethisch kader ontwikkelen voor de ondersteuning van onderzoek en innovatie** en ethische criteria opnemen in de evaluatie van projecten. Die criteria kunnen tot stand komen op basis van bestaande referentiekaders en wetgeving. De gehanteerde procedure binnen het huidige Horizon 2020-programma kan als inspiratiebron dienen.

Een netwerk creëren van partners die een regionaal innovatie-ecosysteem ondersteunen

De acties die Innoviris onderneemt om onderzoek en innovatie aan te moedigen passen in het grotere actiekader van een heel **netwerk van partners die elk op hun manier bijdragen aan die promotie**. Innoviris verbindt zich ertoe om samenwerkingen tussen de actoren onderling aan te moedigen aangezien die de innovatieketen en de kennisvalorisatie versterken.

Die aanpak wordt in praktijk gebracht door **specifieke financieringen die gelinkt zijn aan kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen en het mogelijk maken om de vooruitgang van de partners te evalueren**. Op dit moment worden veel acties in dat kader uitgevoerd: Innoviris ontwikkelt samen met andere actoren financieringsprogramma's, we financieren collectieve onderzoekscentra zoals SIRRIS en het WTCB om een technische ondersteuning te bieden aan het innovatie-ecosysteem, de KTO's/TTO's krijgen een dotatie voor hun aandeel in de onderzoeksvalorisatie, de publieke incubatoren krijgen structurele ondersteuning, enz. De acties die de verdere ontwikkeling van dat ecosysteem mogelijk maken moeten voortgezet worden, met aandacht voor het minimaliseren van overlappingsen tussen het bestaande publieke en particuliere aanbod.

Innoviris financiert al enkele jaren de KTO's/TTO's van de **4 Brusselse universiteiten**. Sinds 2017 zijn ook de hogescholen (Frans- en Nederlandstalig) opgenomen in die werking.

Brussel telt **4 incubatoren** die samen bijna **170 ondernemingen** huisvesten.

Voorstellen

24 De Brusselse publieke incubatoren ondersteunen zodat ze zich tot echte innovatieplatformen kunnen ontwikkelen. In dat kader zou de financiering van de publieke incubatoren beter gecentraliseerd moeten worden en moet die financiering gezamenlijk opgevolgd worden door Brussel Economie en Werkgelegenheid, hub.brussels en Innoviris zodat de incubatoren hun missie als strategische innovatiekatalysator ten volle waar kunnen maken.

25 Het netwerk ontwikkelen tussen de KTO's/TTO's en de dragers van innovatieve projecten die niet uit het academische milieu komen, in het bijzonder via de innovatiecheques.

26 De gewestelijke clusters, zowel publiek als particulier, betrekken bij de opvolging van de projecten die Innoviris financiert, zodat de commerciële aspecten van die projecten beter begeleid en opgevolgd worden.

27 De privésector blijven betrekken als betrouwbare partner in de ondersteuning van onderzoek en innovatie om zo te vermijden dat er acties zijn met hetzelfde doel en doelpubliek.

Wetenschap bereikbaar maken voor iedereen

Innoviris zet zich al enkele jaren succesvol in voor wetenschapssensibilisering. De acties voor wetenschaps- en innovatiesensibilisering zijn gericht op drie doelgroepen, telkens met verschillende objectieven:

- > **Sensibilisering van jongeren:** door de steeds groter wordende technologische en wetenschappelijke uitdagingen en de onmiskenbare plaats die wetenschap in de toekomst van onze planeet inneemt, is het absoluut noodzakelijk om vandaag een nieuwe generatie wetenschappers klaar te stomen. De acties voor wetenschapssensibilisering zijn erop gericht om wetenschap aantrekkelijker te maken voor jongeren door de vele stoffige clichés die eraan vasthangen te ontcrachten.
- > **Sensibilisering van het grote publiek:** de Brusselaars helpen inzien dat wetenschap een steeds grotere plaats inneemt in ons dagelijks leven.
- > **Sensibilisering van de actoren van wetenschappelijk onderzoek:** Innoviris financiert ook meer technische acties die onderzoeksresultaten helpen te vulgariseren en gericht zijn op de wetenschappelijke wereld en de actoren die daarin actief zijn.

In 2017 bereikte Innoviris ongeveer **150.000** personen met die sensibiliseringsacties.

Het eerste I Love Science Festival in 2018 trok **25.000** bezoekers.

Voorstellen

28 Een **actieplan** ontwikkelen voor **STE(A)M** ([op basis van het Vlaamse model](#)) dat op lange termijn voldoende personeel en financiële middelen voorziet om het gewestelijke innovatie ecosysteem te doen ontwikkelen.

29 Specifieke acties uitwerken om jonge vrouwen de weg te tonen naar wetenschappelijke en technologische studierichtingen, bijvoorbeeld door **een nieuwe editie te organiseren van WATS** (Women Award in Technology and Science).

30 Het [I Love Science Festival](#) **opnieuw organiseren** aangezien het grote publiek er op een feestelijke en voor iedereen toegankelijke manier met wetenschap in aanraking kwam.

31 De **contacten tussen de verschillende sensibiliseringsactoren** bevorderen, via een bestaand specifiek netwerk: non-profitsector, universiteiten, hogescholen en vooral de scholen.

32 Specifieke tools voorzien, zoals de **wetenschapscheques**, waarmee scholen acties voor wetenschapssensibilisering kunnen organiseren.

33 Brusselse leerlingen de kans blijven geven om deel te nemen aan wetenschapswedstrijden zoals [Cansat](#). Het niveau in die wedstrijden ligt hoog en het geeft leerlingen de kans om zich te meten met leeftijdsgenoten op Europees niveau.

De praktische obstakels die het goede beheer van de steun voor onderzoek en innovatie hinderen uit de weg ruimen

Innoviris heeft de laatste jaren een veel uitgebreider activiteiten aanbod ontwikkeld. Tussen 2014 en 2017 is het aantal dossiers dat iedere boekhouder moet behandelen bijna verdubbeld. Het beheer van het instituut werd daaraan aangepast maar er blijft marge voor verbetering. De opvolging van de aanvragen en de lopende dossiers kan nog vlotter. Die verbetering schuilt vooral in de tools die de interne processen ondersteunen, in de aanpassing van juridische aspecten om de aangeboden ondersteuning efficiënter te beheren en in de onderlinge afstemming van bepaalde procedures.

Het aantal dossiers dat Innoviris behandelde steeg van **581** in 2014 naar **1155** in 2017.

Voorstellen

34 Financiële middelen voorzien om IT-beheertools te ontwikkelen. Innoviris volgt alle projecten op via enkele tools die onderling compatibel zijn en zo de ruggengraat - het centrale softwareplatform - vormen voor alle toegekende financieringen. De vraag tot een voortdurende ontwikkeling van die tools is legitiem, aangezien het aantal activiteiten voortdurend stijgt en omdat er intern de wil is om betere data-analyses uit te voeren op de informatie die af te leiden valt uit die activiteiten.

35 Bestaande platformen zoals BOS Chancellerie **gebruiken** om de administratieve processen te centraliseren en de verbinding met *IRISbox / my Innoviris* te garanderen. In het kader van het huidige project waarin **een online platform voor de begunstigden wordt ontwikkeld** kan de gebruikservaring ook makkelijker gemaakt worden **door enkele gegevens die al op andere platformen bestaan automatisch op te halen**. Concreet kan er met IRISbox en BOS Chancellerie transparanter gewerkt worden, naar de begunstigden toe met het eerste en **naar beleidsmakers met het laatste platform**.

36 Akkoordprotocollen opstellen tussen Innoviris, de Minister-President, de Minister van Begroting en de Inspectie van Financiën **om het onderzoek van bepaalde dossiers te vergemakkelijken**, naar analogie met het model van de innovatiecheques. Zo kunnen de dossiers sneller behandeld worden en kunnen de subsidies bijgevolg ook sneller vrijgegeven worden.

Bevorderende omstandigheden

Het doel van Innoviris is om een kwaliteitsvolle service te leveren aan organisaties die willen innoveren. Om die opdracht goed te volbrengen acht Innoviris het vervullen van enkele kadervoorwaarden noodzakelijk. De voorstellen hieronder hebben niet rechtstreeks betrekking op de werking van Innoviris maar moeten onze dienstverlening naar de begunstigden verbeteren en gelden mogelijk ook voor andere gewestelijke instellingen.

Voorstellen

Coherent en transversaal openbaar beleid

37 Onderzoek en innovatie coherent en transversaal integreren in het Brussels beleid. De competentiedomeinen hangen steeds meer van elkaar af. Daarom kunnen het economisch beleid, het beleid rond onderzoek en innovatie, rond industrie, milieu of digitalisering, enz. niet meer op zichzelf beschouwd worden. **We pleiten voor een globale strategie voor het Gewest die daarna kan aangepast worden volgens de verschillende pijlers en partners.**

38 **De vereisten op vlak van beheerscontrole beter afstemmen op de beleidscyclus van de overheid.** We stellen voor om de tijdslijn van de verplichtingen op vlak van beheerscontrole te koppelen aan de hierboven aangehaalde cyli van overheidsbeleid. Zo kunnen we de veelheid aan vaak incoherente verslagen en indicatoren vermijden.

39 Een **gecentraliseerde gewestelijke ondersteuning** voorzien **voor de problematiek rond staatssteunregels en de-minimis.** De wetgeving daarrond is complex en moet door verschillende Brusselse instellingen opgevolgd worden, vaak voor dezelfde begunstigden.

Budgetbeheer en -opvolging optimaliseren.

40 De administraties toelaten om **op het einde van het jaar het budget te herverdelen** zodat het optimaal kan worden gebruikt.

41 Een **onderlinge afstemming** voorzien **tussen de slotomzendbrief en de OBBC om aan de jaarlijkse vereisten van het Rekenhof te voldoen.**

Human-resources-management

42 **Werknemers worden automatisch gestatutariseerd** na een vast aantal dienstjaren en aan bepaalde specifieke voorwaarden, zoals in Wallonië het geval is. Vandaag kost de organisatie van selecties voor contractuele posten veel tijd en energie, zowel voor de dienst HR als voor de andere diensten die meewerken aan het selectieproces. Bovendien veroorzaakt de statutariseringsprocedure heel wat spanning en onzekerheid bij de betrokken contractuele personeelsleden.

43 **Talent.brussels versterken** om aanwervingen sneller te laten verlopen. De huidige aanwervingsperiodes zorgen voor heel wat praktische problemen bij de organisatie van de taken. Het grootste probleem is de extra werklast voor het personeel, dat gedurende lange periodes bijkomende taken moet uitvoeren.

44 De coördinatie tussen de verschillende administraties in het BHG versterken op vlak van overheidsdienst (statuten, rekrutering, diversiteit, welzijn) en omzendbrieven voorzien zodat **de gewestelijke wetteksten op een coherente manier worden geïnterpreteerd.**

Zin om nog meer te weten te komen?

Ons volledige aanbod is terug te vinden op www.innoviris.brussels.

Ook de huidige gewestelijke strategie inzake onderzoek en innovatie kan er geraadpleegd worden.

De website www.innovationdata.be, een initiatief waaraan Innoviris meewerkt, verzamelt alle gewestelijke statistieken over onderzoek en innovatie.

We werken regelmatig samen met het BISA (Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, perspective.brussels) en publiceren korte analyses.

Die zijn beschikbaar op de website www.bisa.brussels.

- › STEM opleidingen, een mannenzaak? (juni 2018)
- › Brussel, hoofdstad van onderzoekers? (maart 2018)
- › Welke zijn de innovatieve ondernemingen in Brussel en hoe innoveren ze? (februari 2017)
- › Onderzoek en ontwikkeling in Brussel: wie financiert deze activiteiten en waar vinden ze plaats? (januari 2016)

Op Europees niveau bereidt de Commissie op dit moment een nieuw kaderprogramma voor onderzoek voor: [Horizon Europe](#). Het nieuwe cohesiebeleid, meer bepaald dat van het [EFRO](#), zal steeds meer plaats geven aan onderzoek en innovatie.

Vragen?

Zin om meer te weten over Onderzoek en Innovatie in Brussel?

Aarzel niet om ons te contacteren!

Kourosch Abbaspour Tehrani

Wetenschappelijk Directeur

0032 (0) 600 50 30

kabbaspourtehrani@innoviris.brussels

Valérie Goret

Administratief Directeur

0032 (0) 2 600 50 23

vgoret@innoviris.brussels

Ariane Wautelet, team leader

Cel Beleid en Monitoring

0032 (0) 2 600 50 58

awautelet@innoviris.brussels

<u>API</u>	Application Programming Interface
<u>WTCB</u>	Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf
<u>EUR</u>	Euro
<u>EFRO</u>	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
<u>JPI</u>	Joint Programming Initiative
<u>KTO/TTO</u>	Knowledge / Technology Transfer Office
<u>OBBC</u>	Organische ordonnantie houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de Begroting, de Boekhouding en de Controle
<u>bbp</u>	Bruto binnenlands product
<u>GIP</u>	Gewestelijk Innovatieplan
<u>O&O</u>	Onderzoek & Ontwikkeling
<u>BHG</u>	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
<u>OOI</u>	Onderzoek, Ontwikkeling & Innovatie
<u>SMW</u>	Sociale- en Menswetenschappen
<u>SIRRIS</u>	Collectief centrum van en voor de technologische industrie
<u>STEAM</u>	Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics
<u>STEM</u>	Science, Technology, Engineering and Mathematics
<u>MIVB</u>	Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer te Brussel
<u>ICT</u>	Informatie- en Communicatietechnologie
<u>VUB</u>	Vrije Universiteit Brussel
<u>WATS</u>	Women Award in Technology and Science

 innoviris
.brussels
we fund your future